

3. Спектор О. М. Альтернативні способи вирішення цивільно-правових спорів: автореф. дис. на здоб. наук. ступ. канд. юрид. наук: 12.00.03. К., 2012. С. 4.
4. Васильєв С.В. Переговори як альтернативний спосіб вирішення цивільних спорів: питання теорії. / С. В. Васильєв, І. Г. Васильєва // Цивілістична процесуальна думка. 2016. № 2. С.27. Режим доступу: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/tsprv\\_2016\\_2\\_8](http://nbuv.gov.ua/UJRN/tsprv_2016_2_8)
5. Красіловська З.В. Становлення інституту медіації в системі публічного управління: теоретико-правовий аспект : дис. ... канд. наук з держ. упр. : спец. 25.00.01 / З.В. Красіловська ; Нац. акад. держ. упр. при Президентові України, Одес. регіон. ін-т держ.упр. : Одеса, 2017. С. 92.
6. Любченко Я.П. Альтернативні способи вирішення правових спорів: теоретико-правовий аспект : дис. канд.. юрид. наук. : спец. 12.00.01 / Любченко Я.П. ; Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого : Харків, 2018. С. 131
7. Новий тлумачний словник української мови / укладачі: В. Яременко, О. Сліпушко. Київ: АКОНІТ, 2008. Т. 2. С. 565.

***Гонгало Регіна Францівна***

*кандидат юридичних наук, доцент,*

*доцент кафедри цивільного процесу*

*Національного університету «Одеська юридична академія»*

## **ІСТОРІЯ РОЗВИТКУ МЕДІАЦІЇ У ЗАРУБІЖНИХ КРАЇНАХ**

Перші задатки медіації зародилися ще давнину. У певних історичних епохах існували різноманітні методи врегулювання конфліктів, які передбачали цілий комплекс заходів і способів погасити кінт між сторонами. Процедура медіації - це примирливі методи врегулювання спорів, які застосовувалися з часів існування людини. Багато істориків знаходять перші згадки про сучасну медіації в країнах Стародавнього Світу, таких як Древній Вавилон, Стародавній Китай, Японія, країни Африки, Стародавня Греція та Рим.

Офіційне закріплення на міжнародному рівні інституту медіації стало можливим відносно нещодавно. Батьківщиною медіації вважають США, а саме Гарвардську школу, яка в 70-80-х рр. XX ст. активно вивчала це явище [1].

Сучасна медіація стала розвиватися у другій половині XX сторіччя в таких країнах як вже зазначалось в США, а також в Австралії, країнах Європи. Величезний вплив мала американська модель посередництва. Було кілька передумов його утворення.

По-перше, все частіше виникали конфлікти між профспілками і роботодавцями, які могли призвести до масових звільнень, закриття фабрик. Для вирішення спорів держава висунула міністерство праці в якості нейтрального посередника. Пропоноване рішення виявилось настільки успішним, що в 1947 році був створений спеціальний федеральний орган - Федеральним служба СІЛА по медіації та примирливим процедурам.

По-друге, в 60-х роках в американському цивільному судочинстві склалося «американське правило», згідно з яким послуги адвоката кожна сторона оплачувала сама незалежно від результату справи. Тому для кожної сторони витрати були неминучими, а в деяких випадках вони досягали астрономічно високих сум. Більш того сам процес затягувався на невизначений час. І в кінцевому результаті приводом для укладення в судовому засіданні мирової угоди найчастіше ставало вичерпання ресурсів сторін.

В 1990 Конгрес США прийняв закон про реформування цивільного судочинства, внаслідок чого на федеральних суддів було покладено обов'язок у примиренні конфліктуючих сторін. Також медіація розвивалася і в позасудовому порядку. На сьогоднішній день медіація є невід'ємна частина американської правової культури.

У європейські країни медіація прийшла в 80-х рр. XX століття, у Франції американська модель посередництва має слабкі позиції, а от у Німеччині, навпаки, вона широко застосовується, більше того, історія розвитку німецької медіації та американської дуже схожа. У Великобританії медіація бере свій початок у 1980 році, а з 1993 року судді Комерційного суду вже офіційно рекомендували клієнтам звертатися до процедури медіації [2].

У той час як США і Європа активно використовували технології

посередництва, в СРСР тільки змінювалася соціально-економічна та ідеологічна система.

З 26 квітня 1999 р. суди Англії та Уельсу внаслідок реформування та модернізації законодавства почали керуватись новими Правилами цивільного офіційно регламентували діяльність посередників (медіаторів), був указ судочинства (Civil Procedure Rules) 1998 р. Введення в дію Правил цивільного судочинства спричинило підвищення ролі процедури альтернативного вирішення конфліктних ситуацій (Alternative dispute resolution - ADR) при виникненні спору, оскільки однією з цілей реформування системи цивільного судочинства була розробка нової системи, яка б не тільки дозволяла сторонам вирішити їхній спір без застосування судової процедури, а також покладала на них обов'язок спробувати дійти згоди на ранньому етапі шляхом взаємної кооперації.

За останні роки застосування процедури альтернативного вирішення спорів в Англії та Уельсі значно поширилося. Факт усвідомлення того, що вирішення спорів у судовому порядку є не єдиним засобом отримання очікуваного результату став основною причиною для детального дослідження альтернативної процедури, визначення меж її застосування та форм існування. Альтернативна процедура сприяє об'єднанню зусиль сторін і отриманню компромісного результату, який їх задовольнить, на відміну від рішення суду, яке, принаймні, для однієї зі сторін буде не вигідним.

У Китаї, Угорщині, Кореї передбачена можливість державного примусу до виконання угоди, досягнутої в рамках медіації, а також державний нагляд за її законністю. Це стосується тих угод, які були затверджені в порядку, характерному для вирішення спорів у третейському суді.

В Японії особливість застосування медіації обумовлена специфікою японців щодо ставлення до державного правосуддя: існує негативне ставлення японців до державного способу вирішення суперечок, тому пріоритет від дається ADR.

На Третньому саміті Ради Європи (Варшава, травень 2005 р.) глави держав і

урядів прийняли рішення щодо більш поширеного використання потенціалу Ради Європи у виробленні стандартів і сприянні виконанню та подальшій розробці правових договорів Організації та механізмів співробітництва у сфері права. Було також ухвалено рішення допомагати державам-учасникам у справедливому і швидкому відправленні правосуддя та в розробці альтернативних методів розв'язання спорів. У світлі цих рішень Європейська комісія з питань ефективності правосуддя (CEPEJ) включила до своїх пріоритетних завдань новий вид діяльності, покликаний уможливити ефективну імплементацію договорів РЄ та стандартів, які стосуються альтернативного розв'язання спорів [3].

У Болгарії 17 грудня 2004 року прийнято Закон «Про медіацію (посередництво)», який регулює відносини, пов'язані з медіацією (посередництвом), як альтернативним способом рішення правових та не правових суперечок. У законі визначено, що медіація є добровільною і конфіденційною процедурою для позасудового вирішення суперечок, у яких третя особа - медіатор (посередник) допомагає сторонам, що сперечаються дійти згоди.

Якщо проаналізувати історію виникнення медіації в різних зарубіжних країнах, то можна побачити, що до сфер, які використовували медіацію, відносилися ті конфлікти, в яких врегульовувалися майнові чи ділові відносини, також важливі були і міжособистісні відносини.

#### ***Список використаної літератури:***

1. Носирева, Е. И. Пояснительная записка к проекту Федерального закона «О примирительной процедуре с участием посредника (посредничестве)» / Е. И. Носирева // Третейский суд. - 2005. - № 5. - С. 12-18.
2. Бесемер Х. Медиация. Посредничество в конфликтах. / Перевод с нем. Н. В.Маловой - «Духовное познание», Калуга, 2009.
3. Комаров В.В Курс цивільного процесу: підручник/ В.В. Комаров, В.А. Бігун, В.В. Баранкова та ін. за ред.. В.В.Комарова. - Х.: Право, 2011 - 200 с.

***Іліопол Інна Михайлівна***  
*Національний університет «Одеська юридична академія»*